
Paaskens ”Opad”

Et stykke journalistik af

Kaj Munk

Udgivet i 2015. Teksten må i denne form frit benyttes med angivelse af Kaj Munk Forskningscentret, Aalborg Universitet, som kilde.

Kaj Munk Forskningscentret, Aalborg Universitet.

Indhold

Paaskens ”Opad”

4

Paaskens ”Opad”

Paaskens ”Opad”

Paaskens ”Opad”

Af Sognepræst Kaj Munk

JP.d.9.4.39[1]

”NÆ, DENGANG jeg var Pige, da var der Piger til”. Sådan siger de gamle Koner. Og det har de Ret i. Men siger de det, som om der ikke var Piger til mere, saa har de ikke Ret. For det er der.

Ganske vist - Kvantiteten er dalende, siger Statistikken. Bliver det ved at gaa i den Retning, det tegner til, vil der komme den Dag, da de gamle Koner har uhyggeligt bogstavelig Ret. Og forholder det sig saadan med Kvantiteten, hvordan saa med Kvaliteten? Spørg mig ikke! Jeg er bange.

Jeg prøver som et nøgternt og uhysterisk moderne Menneske at forklare mig, at den har ingen Virkelighed hjemme i, den Snak om de gode gamle Dage. Det er rigtigt, at de er gamle, men det er ikke rigtigt, at de var gode. I hvert Fald ikke bedre end vore. Jeg regner op for mig selv alt det, hvori vi siger Sparto til samtlige vore Forfædre - lige fra social Forsorg til Lillebæltsbro. Jeg bøjer min Pande for en Tændstik, jeg falder ned og tilbeder en W. C.-Kumme, jeg bestiger en Flyvemaskine og lader mig løfte op mod den syvende Himmel - mageløst, mageløst. Men naar jeg saa vender Blikket indad og spørger: Hvordan har Menneskehjertet det? Saa kan det ske mig, at min Strube snører sig sammen af Angst; for jeg synes, at dette Hjerte - aah, Udviklingen har haft saadan et Skub paa, at Hjertet er tabt undervejs.

Stenalderen, Jernalderen, Staalalderen. Og nu er det altsaa Gummialderen. Elskoven fordrejet fra at være Livets Tjener til at være Dødens Haandlanger. Efter Gummialderen Gasalderen. Saa er vi inde i den store Folkevandringstid. Hvorfor kom der Folkevandringer? Fordi, Bostedet blev ubeboeligt. Nu er det selve Kloden, der bliver ubeboelig. Saa maa Menneskeheden sætte sit Haab til Trafikmidlernes hastige Udvikling. Det bliver vel Mars eller Jupiters Maaner. Stakkels Planeter, fristes man til at sige!

Vi Kristne sætter nu ikke vort Haab til Luftskibe og Stratosfærekløvere. Det Transportmiddel, vi henflyr til, er den Kraft, der løftede Kristus op af Graven Paaskemorgen. ”Galskab!” siger de verdenskloge, ”død Mand bliver, hvor de har kulet ham ned; Krop kan ikke flyve ved egen Hjælp; Himlen er slet ikke ”deroppe”, for deroppe er bare Skyer og Luft og Rum, og Rum i al Evighed.” Hvad siger vi til det? Vi kan være ydmyge og føjelige og svare: ”Maaske har I Ret, men vi holder os nu til vort alligevel.” Men vi kan ogsaa blive vrede og haarde og sige: ”Hold I jer Klogskab for jer selv!

Den Klogskab er det, vi kalder Galskab; den Klogskab, at Livet ikke er større, end at et Flueøje[2] kan overskue det, den Klogskab, at det blinde Tilfælde regerer, den Klogskab, at der ikke er Forskel paa godt og ondt og hverken Maal eller Mening med noget. Jeg er et Menneske, dvs. jeg er ikke til uden Gud som Forudsætning; ligesom Øjet ikke er til uden Lyset undtagen som en død og unyttig Ting.”

De verdenskloge ryster paa Hovedet: ”Du skaber dig en Gud af dit inderste Begær.” Den Kristne smiler tilbage: ”Gud har skabt mig; i mit inderste Begær dér finder jeg ham.”

Skeptikeren vender sig bort og lever videre sit Liv uden Mening, arbejder fort paa sit Narreværk og kalder sig tro mod den højeste Fornuft, den i Luften fritsvævende Følgeslutning, der gaar ud fra intet og gaar samme Steds hen.

Og disse Menneskebørn, der saa lykkeligt har ”frigjort sig” fra ”Kirkens Formynderskab”, haster gennem et splittet og forvirret Liv, segnende under Byrden af dets Tomhed, prøvende paa at glemme i al Slags Lyst og Lede, indtil de ned ad et Trin, der fører ind i Dødens næppe større Tomhed, snubler skrigende.

Om dog Evangeliet kunde naa dem om den gaadefulde Kraft, der faar Hjerterne til at skælve af Livets Fylde i Storm som i Havblik, den Kraft, der hjælper Smaaafolk paa Vej til ”at le ad Banesaar og springe over Grave.”

Kristi Opstandelse og Himmelfart, det er Guds mægtige: ”Se opad! se opad!”, hans Raab til den Slægt, der tumler i Støvet.

Jeg ved ikke, hvor Gud bor. Maaske han holder Hof paa Hovedstjernen i Sirius. Hvorfor ikke? Men jeg ved, hvorfor Jesus løftedes for Disciplenes Blik og en Sky tog ham bort for deres Øjne. Det var Guds prægtige Anskuelsesundervisning for alle os tungnemme smaa: Kikke ned, ned i Graven, der ender al jordisk Pomp og Menneskestorhed, det er dog for en Gangs Skyld noget uimodsigeligt. Men for hver den, Gud har Haand i Hanke med, ender det med et *Opad*, derfra, hvor Sol kommer til os med Liv ved Dag og Stjernerne med Evighed ved Nat.

Ring da, I Paaskeklokker! Fortæl den svimle, feberstønnende Jord, at der endnu er nogen hernede, der har Mod til at kime med Glæde. Verden er fuld af Angst i disse Aar, ogsaa mit Hjerter hamrer. Livet, det skønne Liv, skal det i al Evighed forraaes og forspildes? Gud er dog Himlens og Jordens Skaber, ogsaa Jordens, og fra Skov og Strand og Mark skinner der stadig Glimt i Glimt af Hans Visdom og Vælde og Ynde, Violens Duft og den Kæres Kys og Barnets Leg og Mandens festlige Strid med Stof og egen Vilje og andres men lystent Begær savler hen over Jorden, og Hadet glammer mod Himlen. ”Herre, vor Gud!” spørger vi, ”hvad skal vi se, før vi udfris herfra? Skal vore Børn ligge med oprevne Buge? Og hvor dybt skal vi selv forraade og svigte?” Paaskeklokkerne kimer hen over alle 5 Verdensdele om ham, der opstod af Graven, skønt det var umuligt, og for til Himmels og naede op, skønt de kloge mente, det var ud i det blaa. Med denne Tro paa det utrolige tør vi gaa i Kamp mod Angsten i os og om os. Endogsaa Angsten for, at vor Tro tager fejl - at der skete ikke noget Paaskemorgen - at det var de afsindsfortvivlede Mænd og Kvinder, der af Skuffelse, Sorg, Nattevaagen, Sult og Dødsangst gled ud i et Anfald af Hysteri. Om alt kan jeg falde i Tvivl, om min Hustrus Kærlighed, om jeg selv er til. Men det røde Blod i mit Hjerter rejser sig til stærke, villende Slag, at jeg er til, at hun elsker mig, at han er

opstanden. Ja, denne Tro vil jeg kæmpe for mod Verden og mod mig selv, for det ved jeg dog godt, den er mit Livs dyreste Eje, og hvad de andre byder mig i Erstatning for den er sølle, latterligt, haabløst. Paa den bygger jeg mit Haab for mig selv og for Menneskeheden: Hvordan det end gaar med denne gudskabte Jord, hvor den fjendtlige Vasal er blevet saa fraadende mægtig, jeg ser opad til det skjulte Rige, der for mig er den *reneste* Virkelighed, derop, hvortil Livskongen drog i Triumf efter Kampen, og hvorhen han vil drage alle dem til sig, der ikke kan nøjes med mindre end Lov til at dele hans Sejr.